אסתר חוברת 2 מדריך למנחה

המלכה הנסתרת | אסתר 2:5–23 | מפגש גמיש של 90 דקות

עזרו לקוראים לראות את האנשים שמתחת לתפקידים בארמון, להבחין בין תוספות הקומיקס לבין אסתר 2:5–23, ולבחור מעשה אחד של אכפתיות או יושרה. קבלו בברכה קוראים מכל רקע אמוני וגם ללא רקע כזה. הנחו קריאה בכל 25 עמודי הסיפור; אין צורך בהשתתפות קודמת או בלימוד מוקדם.

תוכנית ל־90 דקות

זמן שחלף	דקות	הנחיה
0–18 דק׳	18	היכרות או שיתוף קצר: רגע טוב, קושי או שאלה מהזמן האחרון. כ־60–90 שניות לכל אדם; מותר לא לשתף.
18–23 דק׳	5	הציגו את התקציר הקצר ואת ההזמנה להתבוננות דרך sonder שלהלן. הסבירו את מוקד המפגש.
23–28 דק׳	5	קראו בצד הפנימי של הכריכה הקדמית את אסתר 2:5–14. הזמינו שני קוראים; השאירו רגע שקט אחרי פסוק 14.
28–43 דק׳	15	עברו על עמודי הקומיקס 1–7, תמונה אחר תמונה. עצרו בקצרה אחרי 4 ו־7.
43–45 דק׳	2	עברו לעמוד המקרא שבסוף וקראו רק את אסתר 2:15–18.
45–53 דק׳	8	קראו את עמודי הקומיקס 8–13 עד לכפולת ההכתרה.
53–60 דק׳	7	עצירה בכפולה: דקה שקטה, ואז השוואה בין מה שהשתנה, מה שנשאר וחיים שאינם נראים בחגיגה.
60–63 דק׳	3	קראו את יתרת עמוד המקרא שבסוף, אסתר 2:19–23.
63–80 דק׳	17	קראו את עמודי הקומיקס 14–25. עצרו בקצרה אחרי 19; השאירו זמן לספוג את שני העמודים האחרונים.
80–87 דק׳	7	ציינו עובדה מקראית אחת, תוספת אחת של הקומיקס ותגובה מעשית אחת.
87–90 דק׳	3	סיימו במחשבה אישית, או בתפילה המוצעת בעמוד 3 אם היא מתאימה לקבוצה.

פתיחה בקול שלכם

״בחוברת 1, החלטה של מלך הגיעה לבית רגיל. בחוברת 2, הדלת נפתחת. לפני שאסתר מקבלת כתר, יש לה שם, משפחה, אובדנים ואנשים שאוהבים אותה. במהלך הקריאה, בחרו אדם אחד מלבד אסתר לשים לב אליו. אילו אפשרויות בחירה יש לו, ואיך יכולה להיראות אכפתיות כלפיו?״

הכנה ושמירה על הקצב

סמנו את עמודי הסיפור 1, 4, 7, 8, 12–13, 19 ו־25. בקשו ממנחה נוסף להשגיח על הזמן. בחרו קוראים המעוניינים לקרוא את קטעי המקרא והדיאלוג. קראו כל תמונה, אך עצרו לשיחה בחמש הנקודות המסומנות. השאירו לתמונות ללא מילים כמה שניות של שקט.

סדר הקריאה: עמוד המקרא שבתחילה מסתיים ב־2:14. קראו את 2:15–18 מעמוד המקרא שבסוף לפני עמוד 8 בקומיקס. המפגש מלווה את החוברת כולה עד 2:23. אם ממשיכים לחוברת 3, פתחו בתקציר קצר של האזהרה.

אם השיתוף בתחילה מגיע ל־20 דקות, קצרו את הפתיחה ל־3 דקות. אם נוצר עיכוב בהמשך, קבלו תשובה אחת בכל עצירה והשאירו שאלות רקע להמשך. שמרו זמן לקריאות המקרא, לכפולה, לתגובה המסכמת ולמחשבה האישית.

קריאת אסתר באינטרנט

esther.gappjunction.com/he

סרקו כדי להכיר את האתר. לקריאת החוברות המלאות, בחרו התחברות או יצירת חשבון, ואחר כך קריאת אסתר. בחרו בחוברת 2 לצד מדריך זה.

בקרו בצפייה, בקבוצות ובמאחורי הסיפור. בעת יצירת חשבון, שמרו את מפתח השחזור שלכם.

המחצית הראשונה של חוברת 2

קראו תחילה את אסתר 2:5–14. מספרי עמודי הסיפור מודפסים בתחתית הקומיקס; מספר העמוד הפיזי בקובץ PDF הוא מספר עמוד הסיפור ועוד 2. הכפולה היא בעמודי הסיפור 12–13, ובעמודים הפיזיים 14–15.

עמודי הסיפור	לשים לב ולהבחין	שאלה או הנחיה קצרה
1–2 2:5–10	מרדכי הוא בן דודה ואביה המאמץ. תרגום NLT מייחס את הגלות למשפחתו. האריזה, המחטים, השכנים והדיאלוג המדויק הם המצאות.	"מי היא אסתר לפני שהיא נעשית מלכה?" השאירו במוקד את זהותה היהודית, את האובדן במשפחתה ואת קשריה הקיימים.
3–4 2:8–11	יחסו המיטיב של הגי, שבע הנערות ודאגתו היומיומית של מרדכי מופיעים במקרא. שרי ושמות הנערות הם המצאות; תירה היא אחת מן השבע.	עצירה אחרי 4: "מה איבדה אסתר, ומה עושים מרדכי והגי, כל אחד בדרכו, שעדיין עוזר לה?" קבלו שתי תשובות.
5 2:12	שנים עשר החודשים ושתי התקופות של שישה חודשים נלקחו מן הפסוק. התפירה, העבודה המשותפת, היציבה ותרגול הדיבור הם הרחבה דרמטית.	תנו לסצנות החברות היומיומיות לזרום. הן מזמינות תשומת לב, אך אינן מוכיחות מדוע אסתר נשאה חן.
6–7 2:12–14	תחינתה של שרי ומה שקורה אחריה הם המצאה. הפסוק מתאר העברה למקום אחר וחזרה רק בעקבות זימון בשם; המילים "לכל החיים" בקומיקס הן מסקנה, ולא מונח משפטי מפורש.	עצירה אחרי 7: "במה עוזרת לנו להבחין ההישארות לצד שרי? אילו בחירות נתונות בידיה?" אל תבקשו מהקוראים לדמיין מעשים אינטימיים.
8–11 2:15–18	קראו את אסתר 2:15–18 לפני עמוד 8. העצה, אהבת המלך והבחירה באסתר מופיעות במקרא; הבגד, השיחה, ארוחת הבוקר, בימוי ההחלטה והחזרה הם פרי הדמיון.	הבדיחה הקצרה בסגנון קומדיית חתונה יכולה לתת לקבוצה רגע לנשום. אם נשאלתם, ציינו שזו קריצה אמנותית מודרנית, והמשיכו.
12–13 2:17	ההכתרה מופיעה במקרא. החתונה הציבורית הגדולה והטקס שלה הם שחזור. אהבת המלך נאמרת במפורש; רגשות מקבילים מצד אסתר אינם מתוארים.	עצרו בכפולה השלמה והיעזרו בשיחה המוצעת להלן.

עצירה של שבע דקות בכפולה

תנו לקבוצה דקה שקטה להתבוננות. אחר כך הזמינו שניים או שלושה קולות מתוך השאלות האלה; אין צורך בסבב נוסף של כל המשתתפים.

- מה השתנה עבור אסתר? חפשו מעמד ציבורי, הכרה, משאבים וגישה למוקדי כוח.
- מה לא השתנה מעצמו? הסתרת המשפחה ואובדני העבר נשארו; עדיין איננו יודעים מה היקף החופש שלה.
- החוויה של מי נשארת מחוץ לחגיגה? חזרו לשרי, לנערות, למרדכי ולעובדים שבסצנה.

בדקה האחרונה חזרו ל־2:17–18: ציינו את האהבה, הכתר, המשתה, ההנחה למדינות והמתנות שהטקסט מזכיר, ואז זַהו תוספת אמנותית אחת. מעבר: "החגיגה אמיתית בתוך הסיפור. בואו נשים לב גם למה שקורה מחוץ לאולם המשתה."

רגישות בקבוצה

לפני הקטע הזה, ציינו בקצרה שהחוברת כוללת כפייה מינית ובהמשך ענישה אלימה. מותר לדלג על שאלה או להפוך עמוד. אל תחייבו חשיפה אישית. אם מישהו משתף בדבר אישי, הודו לו, הקשיבו והציעו שיחה פרטית לאחר המפגש.

המחצית השנייה והשיחה המסכמת

אחרי העצירה בכפולה, קראו את אסתר 2:19–23. עמוד 14 בקומיקס חוזר בקצרה לחגיגה שבפסוק 18, שכבר נקרא. עקבו אחר כל תמונה, והשאירו את מרבית הזמן לסיפור במקום להסברים היסטוריים נוספים.

עמודי הסיפור	לשים לב ולהבחין	שאלה או הנחיה קצרה
14–16	המשתה, ההנחה למדינות והמתנות מופיעים במקרא. מותו של השומר המבוגר ו־50 המלקות בעמוד 15 הם המצאות. גם לחם התמרים שאסתר נותנת לשרי הוא המצאה.	תנו לשינוי מן החגיגה אל תחושת העוול ואל האכפתיות להיקלט. מחווה קטנה של חסד אינה משנה את מצבה של שרי, אך יש לה משמעות בסיפור האנושי של הקומיקס.
17–18 2:19–22	תרגום NLT מכנה את מרדכי פקיד בארמון; ההערה על הנוסח העברי מציינת שהוא יושב בשער המלך. תפקידי הרישום המדויקים, הדברים שנשמעו במקרה והרמזים הנוגעים לגישה לארמון הם שחזור.	עקבו אחר המידע: מרדכי לומד על הסכנה ושולח אזהרה. המשימה המסוימת של התך בפרק 2 היא תוספת של הקומיקס.
19 2:22	אסתר מדווחת על הסכנה ומייחסת את המידע במפורש למרדכי. הדחיפות והאופן שבו השיחה הפרטית מוצגת הם דמיון סביב הפעולה המקראית הזאת.	עצירה אחרי 19: "מדוע חשוב לתת למרדכי את הקרדיט? כיצד אפשר להשתמש בהשפעה כדי להגן על אדם אחר?"
20–22 2:23	הדיווח נחקר ונמצא נכון. דריאב, העדים, הראיות מן השער והחקירה האלימה הם המצאות.	ציינו בקצרה שהקומיקס מאמת את הדיווח באמצעות מידע ממקורות נפרדים. כאב אינו הוכחה, והפסוק אינו מורה לענות אנשים.
23 2:23	החוברת הולכת בעקבות ניסוח NLT המתאר הוקעה על יתד; גרסאות אחרות משתמשות בלשון תלייה. המתקן המדויק אינו מתואר.	אל תתעכבו על פרטי הגוף. המשתתפים רשאים להפוך את העמוד ולהתמקד בפסוק במקום בתמונה.
24–25 2:23	תיעוד האירוע מופיע במקרא. שיחת הגמול שנקטעת והמשלחת הן המצאות; פרק 2 אינו מסביר מדוע לא ניתן גמול.	עצירה אחרונה: "מה עשה מרדכי שיש לו משמעות עוד לפני שהוא יודע אם מישהו יודה לו?" עצרו כאן את הסיפור.

שיחה מסכמת

בקשו דוגמה אחת מכל סוג: פרט שהמקרא אומר; תוספת של הקומיקס שעוררה אכפתיות; תגובה מעשית. שאלת סיום אפשרית: "מי זקוק השבוע לכך שאישאר לצידו, אדבר בזהירות או אתן קרדיט ראוי?" תנו דקה שקטה לכתיבה במדריך הקריאה.

הבחנה מועילה: הבנת תחושת העוול של השומרים בעיבוד אינה הצדקה לתוכניתם. כמו כן, העובדה שטוב צומח מתוך סיפור אינה הופכת כפייה או התעללות לטובות. אפשר לזהות חסד, אומץ ודיווח אמת בלי לראות בכל מעשה של המלך דוגמה מוסרית.

מחשבה מסכמת או תפילה למעוניינים

"אלוהים, עזור לנו לראות אנשים מעבר לתפקידים שלהם. למד אותנו להישאר לצידם גם כשאי אפשר לתקן הכול, להשתמש בהשפעה שלנו בהתחשבות ולומר אמת תוך כיבוד מי שעוזרים. תן לנו סבלנות כשמעשים טובים אינם זוכים להכרה, ועזור לנו לבטוח בך בלי לבטל בהסברים את כאבו של אדם אחר. אמן."

בקבוצה בעלת אופי דתי אפשר להוסיף בקשות תפילה מסוימות. קבוצות אחרות יכולות לסיים בשיתוף על פעולה אחת שיעשו. המשיכו לחוברת 3 כשתהיו מוכנים; השאירו את משמעותו המאוחרת של הרישום המלכותי להמשך.

הערות למנחה ושאלות צפויות

הערות לימוד על ד״ר קריסי

נושא	תרומה מועילה וגבולותיה
המשפחה והחיפוש המלכותי	חברו את החיפוש ברחבי האימפריה למשפחתם של מרדכי ואסתר. תיאורו של קריסי, שלפיו נשלחה מועמדת אחת מכל אחת מ־127 המדינות, מציג מספר ומתכונת תחרות שאינם נאמרים במקרא.
נשיאת חן וזהות נסתרת	שימו לב לחסדו של הגי, לדאגה היומיומית ולזהות המוסתרת. קריסי מפרש את הגי כמי שמטפח מלכה לעתיד; 2:9 מתאר את היחס המיטיב בלי לציין את המניע הפנימי הזה.
האזהרה והרישום המלכותי	עקבו אחר האזהרה, מתן הקרדיט, הבדיקה והרישום. העלבון המדויק, דרך הגילוי והתפקיד בארמון הם פרשנויות. קטע זה ממשיך אל הפרק הבא; עצרו ב־2:23.

ההערות מסכמות את הוראתו של ד״ר ביל קריסי; הן אינן ציטוט מילולי שלו. הבחינו בין מה שנצפה בטקסט לבין פרשנות. הימנעו מהשערות על הדרכה מינית, מגילים מדויקים ומטענות שאפשר היה לזהות יהדות לפי מראה חיצוני.

מחשבה נוצרית למעוניינים

השגחה: קבוצות בעלות אופי דתי יכולות להרהר בדאגתו המקיימת והמנחה של אלוהים בתוך אירועים רגילים. הסיפור העברי אינו מזכיר את אלוהים בשמו ואינו מייחס לו מניע לכל אירוע. דברו על תקווה בלי לרמוז שהכפייה המלכותית הייתה טובה או שמובטח לאנשים מאמינים שיעלו לגדולה.

נוכחות נאמנה ואהבת הזולת: 2:7,11 מציג דאגה מוחשית גם ממרחק. יושרה ושימוש אחראי בהשפעה: 2:22–23 מציג אזהרה שניתן עליה קרדיט, דיווח שנבדק ורישום. כתגובה נוצרית, אל הרומים 12:15 ואל הפיליפים 2:3–4 יכולים להעמיק את הנושאים האלה, בלי לטעון שהדמויות פעלו במודע לפי הטקסטים המאוחרים הללו.

תשובות שכדאי להכין

מדוע להסתיר את זהותה? מרדכי מורה לה לעשות זאת (2:10,20); הסיבה אינה נאמרת. הגנה או התבוללות הן פרשנויות. הטקסט אינו מכריע מה היו אמונותיהם הפרטיות ואינו קובע כלל אוניברסלי לחשיפת זהות.

האם מרדכי הוא דודה, או גולה משנת 597 לפנה״ס? הוא בן דודה ואביה המאמץ (2:7,15). נוסח NLT המודפס אומר שמשפחתו הוגלתה; ההערה שלו מביאה את לשון היחיד שבמקור העברי, ״הוא״. קוראים חלוקים בשאלה אם ההפניה היא לאב קדמון או למרדכי. אל תציגו חישוב של גילו כהיסטוריה מוכרעת.

כיצד התאריכים משתלבים? השנה השביעית, בחודש טבת, מזוהה בדרך כלל עם חורף 479/478 לפנה״ס. הכנת הנשים נמשכת שנים עשר חודשים. מלחמות יוון נמצאות בפער הסיפורי הקודם; המקרא אינו קושר אותן לחיפוש בקשר סיבתי.

מה ההיסטוריה החיצונית מאמתת? לארמון שושן ולרקע האימפריאלי הפרסי יש תמיכה ארכאולוגית. אין בכך אימות לסצנות האישיות, לטקס החתונה, לפרטי הכליאה או לעונש של 50 מלקות. הראיות מלמדות שלנשים בפרס היו תפקידים והשפעה מסוגים שונים.

האם העונש שוחזר במדויק? לא. NLT משתמש בלשון הוקעה על יתד; תרגומים אחרים נבדלים ממנו. אסתר 2:23 אינו מציין את גובה המתקן. התמקדו במעשים ובתוצאותיהם, ולא במנגנון ההוצאה להורג.

מקורות לקריאה נוספת

מקרא: אסתר 2:5–23 והערות NLT המודפסות בחוברת ,2 גרסה .v2.14 קומיקס: המלכה הנסתרת והערות הלימוד הנלוות. פרשנות: שיעוריו של ד״ר ביל קריסי על אסתר, בניסוח מסכם המובחן מן הטקסט המקראי.

אסתר פרק 2 והערות (USCCB) | הערות NET Bible על אסתר | הארכאולוגיה של שושן (UNESCO) | יוון ופרס (Iranica) | נשים בפרס העתיקה (Iranica)

בעיון במהדורות הכוללות תוספות יווניות, השתמשו בפרקים הממוספרים של הסיפור העברי. מדריך זה מפנה לקטע NLT ואינו מעתיק אותו. קראו את הסיפור לפני העיון בהערות השיחה המפורטות, כדי לא לגלות את ההמשך מראש.